

3. *Lex Politica Dei, Az az, Mindenféle Törvények, Iteletek es Rendtartások, Kik főkepen az külső Polgari tarsasagra tartoznak: Melyben meg irattatik, az Isten mit kívannyon es mit tiltsan az emberektül. Az szent Irasból özve zedegettetven... Németből magyarra fordítottatott.* Debrecen 1610.

— A könyv céljára rávilágít az *Elöljáró beszéd*: Mivel a bibliai lörvények «az Bibliában nincsenek rendel egymás utan irva, es azert egy hamarjaban nehez föl találni: Azokat egy fő tudos ember az Bibliából kiszedegetven, Nemet nyelven ki bocsatotta volt. Mely könyvetske mikor kezembe akadt volna, hasznosnak es meltonak itelem vala lenni, hogy azt Magyar nyelven-is meg irnam; es azt ki nyomtatvan az Magyarok köziben kibocsatanam.» — Eredetije: Leonard Warner, *Lex Politica Dei das ist von allen bürgerlichen Satzungen u. Rechten. Erklärung aus Heiliger Schrift.* Frankfurt 1578.

4. *Jesvita Paterék Titkai. A' magok irásiból ki-szedegettettek. A' mellyekben Tanitnak az Ignatius Loyola eredetiről, es Mennyei Szenté változtatásáról, a' Jesuiták tudományról...* Nyomtatott Magnovárdiában (Várad), 1657. A nemzetközi jezsuitaellenes irodalom jellegzetes képviselője. Eredetije: *Mysteria Patrum Jesuitarum ex ipsorum scriptis cum fide eruta...* Lugduni Batavorum, 1633.

TURÓCZI-TROSTLER JÓZSEF.

ISMERETLEN VERS-TÖREDÉK A XVII. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBŐL.

A sárospataki főiskola könyvtára őrzi Komáromi Csipkés Györgynek *Az keresztény isteni-tudomány...* című Utrechtben, 1653-ban megjelent művének egy példányát (M. 470. jelz.) — eredetijét Vollebibus írta. A könyvbe a következő jól gördülő verset írta be ismeretlen kéz, valószínűleg még a XVII. században.

Midőn el kezd a test hajléka bomlani,
Repedezett fala tétova omlani
... malom zugása törten (me)g állani
... mindig más helyre kíván ki hullani

Az ezüst kötelek mihelt (me)g tágulnak
A palaczk forrásnál kerek kutnak [hulnak] (?)
Mihelt járt utai a vérnek szorulnak
Emberek orvoshoz menten el indulnak

Tehát ha az lélek betegségben esik
Ha ellenségei halálra keresik
Végét szomjuhozó irigyei lesik
Bizony életéről méltán értekezik

Mert mennyivel ritkáb arany a köveknél
Kárbunkulus drágább alávaló réznél
Safir, smaragd, jaspis Alabástrom kőnél
Annyival a lélek beteseb a testnél.

Már pedig a lélek élete csak halál
Magában épséget bűn után nem talál
Nyavalyákkal el tölt nyoszolyájában hál
A kegyelem kívül sikamló jegen ál

A ki hát foghatja lelke nyavalyáját
 Meg alutni érzi élete fákláját
 Mig e földön futja élete pályáját
 E könyvet olvassa s tartza mint fő...

Ebből meg tanulja az élet kezdetét
 Ellenben meg látja halál eredetét
 A lélek élete okát, módját jelét
 Mind kettőt követő Isten ítéletét

Éljen hát sokáig.....

Az utolsó szak teljesen megrongált, olvashatatlan. A könyv alján egyébként Komáromi Csipkés sajtákező névalírása olvasható: Georgii Csipkés Comarini ab Anno 1654. 1. Jan. A könyv végén ugyanazon tintával, mint a vers, s hasonló betűformákkal, ez van írva:

Possides Jure ac legitime Nomine
 Michael Cognomine Czékus Patria
 Lókinus Religione Christianus.

Közli: GULYÁS JÓZSEF.

A RÍMKOVÁCS KOVÁTS JÓZSEF (1786—1809) ISMERETLEN VERSEI.

A mesterkedők közé sorolt Kováts József felsőpátkai tanítónak a versei két ízben jelentek meg, 1817-ben és 1835-ben. A két kiadás egyezik, de amint a Figyelő XIX. 392. lapján megállapítja Illéssy János, egyik sem teljes. Valóban a Figyelő I., II., XII., XIII., XIX., XXIII., XXVI. kötetében pótolták is e kiadások hiányait. De még mindig nem teljesen. Pl. Jókai József füzete 80 költeményét őrzi. A sárospataki főiskola kézírattárában is sok kézirat őrzi névtelenül, vagy K. J. jeggyel ellátva az ő verseit. Vegyük ezeket sorra, kiválasztván azokat, amelyek nincsenek közölve sem az 1817. és 1835-i kiadásban, sem a Figyelőben.

A kéziratok közül a legfontosabb, a legtöbb Kováts-verset adja a 463. számú. Tisztázata jellegű; sok vers felé oda van írva a dátum is. (1—132 sz.)

Pffel meséje. (1804. szept. 2.)

A parókás német. (1800. jún. 15.)

A kicsapott mester éneke.

A kopottabb nemesekhez.

A frizura. (1800. nov. 3.)

Dórishoz. (Kész csontváz vagy... 1801. szept. 15.)

Alszik Fanni. (Jan. 10.)

Dórishoz. (Jer Doris.)

Hegedű szóban szép mesét jelentek.

Névnapi köszöntő a kaposvári tömlőben. (Csitt rabláncom csörgése, csitt.) Említi: *Uj m. Athenas* 236. l.¹

Szokolay Dánielné asszonyság nevenapjára ugyanazon fogságból. (Más a kedves asszonyságot...)

A szabadulásért. (Csak innen futhassak távol.)

Munus poetarum. (Mi a Heliconon lakunk.)

¹ Ez a vers eldönti azt a vitát, milyen tömlőbe volt zárva Kováts József.